

7. juli 2022, af Sarah-Lina Aagaard Schild

Det ved vi om pattegrisedødelighed i økologiske besætninger

Der har den senere tid i medierne været øget fokus på overlevelsen blandt pattegrise. Innovationscenter for Økologisk Landbrug har fået forespørgsler om dødeligheden i økologiske besætninger og giver her et samlet overblik over den tilgængelige viden om pattegrisedødelighed, management, avlslinjer og om økologisk avlsindeks.

Hvor mange smågrise dør?

Inden for økologisk griseproduktion blev pattegrisedødeligheden senest opgjort som led i et større forskningsprojekt, VIPiglets, der havde til formål at øge overlevelsen blandt økologisk pattegrise. Opgørelsen, baseret på data indsamlet i 2014-2015, viste, at den gennemsnitlige dødelighed blandt økologiske pattegrise var 29,5 pct. inkl. dødfødte grise. Som led i undersøgelsen blev en mindre stikprøve af de døde grise obduceret for at få et billede af de primære dødsårsager. Af de obducerede grise var 32 pct. dødfødte. De hyppigste årsager til, at levendefødte grise døde, var ihjellægning og sult.

[Projektet VIPiglets](#)



Den aktuelle pattegrisedødelighed kendes altså ikke, men branchen har gjort en række tiltag siden 2018 inden for både management og avl, og pattegrisedødeligheden antages derfor i dag at være mindre, end rapporten i 2018 viste.

Når der ikke findes opdaterede tal for pattegrisedødeligheden under økologiske forhold, skyldes det et begrænset antal bedrifter, og at der er forskel på, hvordan bedrifterne registrerer dødelighed. Desuden er det ikke alle bedrifter, som indleverer data til E-kontrollen, hvorfor grundlaget for en valid opgørelse af dødeligheden ikke er til stede.

Hvad dør grisene af?

Flere videnskabelige undersøgelser viser, at de særligt store risikofaktorer ift. døde pattegrise er stigende kuldstorelse, længere faringer, lav fødselsvægt og tegn på IUGR (Intrauterine growth restriction) også kaldet 'delfingrise'. Derudover er der fundet større risiko for dødfødte grise, når temperaturen i farehytten når op på eller overstiger 27°C. For levendefødte grise er der større risiko for død, når de fødes af fede søer.

Hvad gør producenterne?

Informationer om årsager til pattegrisedødelighed har bidraget til, at branchen har kunnet sætte ind med målrettede tiltag, der kan nedbringe dødeligheden blandt pattegrisene.

Skærpede brancheanbefalinger

Branchen indførte i 2018 "Anbefalinger til øget dyrevelfærd ved produktion af økologiske grise", som de fleste aftagere af økologisk svinekød i Danmark stiller krav om overholdes. Et krav er, at søer skal have mulighed for at ligge i skygge i faremarken i sommermånederne. Tiltaget er et supplement til sølehullet og skal give søerne bedre mulighed for at temperaturregulere, hvilket mindsker risikoen for varmestress, som blandt andet kan medføre mere komplicerede og længere faringsforløb og nedsat mælkeydelse. Det er faktorer, som relaterer til dødfødte, svagfødte og sultende grise og dermed faktorer, der direkte eller indirekte påvirker risikoen for pattegrisedød. Ydermere, skal grise over fire uger ifølge anbefalingerne have adgang til egnet sunnleringsfoder i faremarken

De seneste år er der desuden kommet øget fokus på søernes huld i drægtigheden. Der er både en økonomisk, miljømæssig og velfærds­mæssig interesse i, at søerne ikke overfodres i drægtigheden, og derfor forventes forekomsten af fede søer ved faring at være lavere i dag end før 2018.

Avlsmæssige tiltag

Avlsmæssigt er der gjort forskellige tiltag for at fremme pattegrisenes overlevelse. Den største ændring er stiftelsen af selskabet Bovbjerg Økologi ved Give. Denne bedrift har specialiseret sig i at lave polte avlet under økologiske forhold i farehytter på marken med Topigs Norsvin genetik. Topigs Norsvin er kendetegnet ved en høj fødselsvægt, lidt færre totalfødte grise og to patter mere per so, således at antal patter på soen og antal levendefødte passer sammen. Ydermere, vægter Topigs Norsvin døde pattegrise som negativt i avlen, hvorfor der i deres avlsmål både er vægt på færre døde grise samt fødsel af større og dermed mere levedygtige grise. Foruden etableringen af dette selskab har det eksisterende DanBred fra 2015 til 2022 inkluderet avlsmålet LG5 i deres økologiske avlsindeks. LG5 har fokus på et øget antal levende grise dag 5 efter faring.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug anbefaler

Økologiske producenter, der ønsker at minimere dødfødsel og dødelighed hos smågrisene, kan følge disse anbefalinger:

- **Vær opmærksom på soens huld:** fede søer er i risiko for faringsproblemer og magre søer for nedsat mælkeydelse.
- **Vælg genetik, der er egnet til økologisk produktion:** mindre kuld, fokus på robusthed og levedygtighed hos grisene.
- **Sørg for god ventilation i hytten om sommeren:** soen opholder sig - og skal gerne opholde sig - meget i hytten i dagene omkring faring.
- **Sørg for rigeligt med halm og en tør rede i de kolde måneder:**

Flere nyheder 

Kontakt



Sarah-Lina Aagaard Schild

Specialkonsulent

På barsel

[+45 28 30 49 39](tel:+4528304939)

sali@icoel.dk

Kontakt

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

Agro Food Park 26

8200 Aarhus N

+45 78 78 01 20

Forside / Nyheder / 2022 / **Pattegrisedødelighed i økologiske besætninger**

Følg os



[Cookies](#)

[Download logo](#)

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

[Presse](#)